

Društvene vesti.

+ **Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer** je zborovalo dne 21. julija t. l. v Slatini Radinici. Udeležba prav dobra. Pred zborovanjem se je vršila pevska vaja za učiteljski koncert v Ljutomeru, ki nam je vzela tudi mnogo zborovalnega časa.

Po otvoritvi zborovanja pozdravi tov. predsednik Mavrič zlasti mnogobrojne, zelo ljube goste iz Trbovelj, (viharno ploskanje), Hrastnika, Ljutomera, Maribora in Zagreba, nadalje nove članice tovarišice Miklavč in tovariša Čeha in Bratkoviča. Naznanj tudi, da se mora dnevni red zaradi prekratko odmerjenega časa izpremeniti.

1. Proslava petdesetletnice obstoja učiteljskega društva za politični okraj Ljutomer. Sprejeto se: Proslava se vrši 7. avgusta 1921 v Ljutomeru po sporedu: a) maša za umrle članice, b) slavnostno zborovanje, c) skupen obed, d) koncert.

2. Volitev delegatov za skupščino UJU, pov. Ljubljana v Rogaski Slatini. Izvoljena sta tovariša Ivanjšič in Cvetko, namestnika tov. ga Mavričeva in tov. Mikl, namestnikom predsednika se imenuje tov. Zacherl.

3. Vraščanje sprejema društva meščansko-šolskih učiteljev v UJU, pov. Ljubljana. Po živahni debati, v katero so posegli tovariši Ivanjšič, Cvetko, Herzog in Kovačec, se sprejme sklep: **Sluga v stanovskih zadevah nam gre pred posebnimi težnjami strokovnega učiteljstva, ki lahko v posebnih kroških rešuje svoje specialne zadeve.** Delegati naj na skupščini glasujejo proti sprejemu.

4. Nasveti, a) Tov. Mavrič: Društvo krajevne zaščite dece za sodni okraj Gor. Radgona se je pred kratkim ustanovilo ter išče članov in zapornikov. Za učitelja hvaležno polje dela, kateremu se naj ne odteguje.

b) Tov. Cvetko: Pozivlja učiteljstvo k ustanovitvi pevskih društev in prirejanju javnih predavanj.

5. Zapisnik zadnjega zborovanja se po nekaterih opombah odobri.

6. Poročilo višjega nadzornika za kmetijstvo g. Znidariča. Tov. Mavrič predlaga, da se poročilo preloži na dan 27. julija t. l., ko se v Radinici zderejo tovariši istih šol, na katerih se s prihodnjim šolskim letom otvorijo kmetijsko-nadaljevalni tečajji. Tedaj bodo sklepali natančneje o pouku v nameranih tečajjih. Sprejeto.

7. Predavanje tov. Ivanjšiča o prirodopisnem pouku v ljudski šoli. Podal nam je zgodovinski razvoj prirodopisnega pouka od Aristotela in Plinija preko Verolama in Darvina do Lübera, Jangeja in Schmella. Pokazal nam je zgodovinski razvoj raznih idej ter prišel končno do vsiška svojega zanimivega predavanja: Kako obravnavati prirodopisni objekt na posameznih stopnjah. V tem nas je zmotil živžig odhajajočega vlakca. Prekinjeno predavanje se nadaljuje na zborovanju meseca novembra.

Tajnik. Korošec

Iz Jugoslavije.

— **Seja višjega šolskega sveta** se vrši danes. Vzpored seje obseza po večini imenovanja učnega osebja na ljudskih, meščanskih in srednjih šolah. Natančneje poročilo prinesemo v prihodnji številki.

— **Vozne ugodnosti na državnih železnicah.** Ministrstvo za promet je pooblastilo inšpektorat državnih železnic v Ljubljani, da sme za eno potovanje izdati nakaznice za polovično vozno ceno: J. aktivnim častnikom v uniformi ali v civilni obleki in njih rodbinam (višji imajo pravico do vseh treh razredov, nižji pa samo do II. in III. razreda) in 2. vojaškimi uradniki, državnim civilnim uradniki in učitelji narodnih šol in njih rodbinam kakor tudi vpokojencem te vrste in njih vdovam in otrokom, dalje slugam in njih rodbinam (višji uradniki imajo pravico do vseh treh razredov, nižji uradniki do drugega in tretjega razreda, sluge na samo do tretjega razreda). Podrobnejše podatke o tej novi ministriški odredbi prinaša »Uradni List« št. 91.

— **Za posl. Brandnerja.** Na držne in nepremišljene besede, ki si jih je dovolil posl. Brandner na račun trboveljskega učiteljstva oziroma učiteljstva sploh, smo prejeli iz Trbovelj sledeče vrste v objavi: Če tudi delajo tukajšnje socialne razmere, kakor pogosto pomanikanje domače vzgoje, prenapolnjeni razredi, delavsko mezdno gibanje, pohajanje samosobi prepuščene mladine, velike težkoče, vendar pripoznavajo razna ravnateljstva srednjih, meščanskih in strokovnih šol, da dajo trboveljske šole v obče prav dober material. Pa tudi brez nadaljnjih študij se vzpne naš ljudskošolski učenec do poduradniške, da, celo uradniške stopnje. Kar vpliva neugodno na delavstvo in kvari državni čit, to zanašajo priselenci. Večina učiteljstva, posebno gmotno manj odvisnega, je bila že pred vojno naravno delavna; samo tej gre zasloga, da Trbovlje niso bile nemška postojanka s kako šulferainsko šolo. Slovenska pesem

se je že takrat zojila. Pred seboj vidim Vidovdanski program tukajšnje šolske slavnosti v »Delavskem domu«. 1. Slavnostni govor (J. Velkavrh). 2. Pesem o Vidovdanu, deklamacija. 3. Na Kosovem, alegorična scena z deklamacijami. Osebe: Srbija, Hrvatska, Slovenija, Primorje, Korotan. (T. Seliškar). 4. Naš Korotan, deklamacija. 5. Minerji, deklamacija. — Meni staremu možu, so stopile solze v oči, ko so izvajale deklice dušo pretreščujoče narodne slike in deklamacije, vse v narodni noši. Taka prireditev učinkuje. Uprizorile so se v blagodejne namene otroške predstave, prosvetni učiteljski krožek izvaja diletantske predstave, izborni pevski zbor »Zvon« je in bo še pokazal moč domače pesmi, zanimiva razstava ženskih ročnih del je žela občo polivalo, izleti višjih razredov v Ljubljano, tem pa celo na Bled, so pokazali učenecem oziroma učenkam lepoto domovine, da jo morajo vzljubiti. Zasluzno je tudi delovanje učiteljstva pri raznih narodnih društvih, zlasti pa še pri društvu za varstvo otrok. Vse to je po vsej pravici vredno, da se navede kot odgovor na nerazne očitke v »Jugoslaviji«.

Objektiven opazovalec.

— **Izpiti iz slovenskega učnega jezika.** Poverjeništvu za uk je odredilo, da okrajni šolski sveti odslej ne smejo nastavljati nobenih začasnih učiteljev(ice), ki nimajo zrelostnega izpita iz slovenskega učnega jezika. Izkazati so za tem taki, ki sedaj že služujejo, a ga še nimajo, kakor slednjič tudi učitelji nemških (manjšinskih) ljudskih šol, ki doseđai še niso napravili usposobljenostnega izpita iz slovenskega jezika.

— **Stoletnica dr. Gjorgja Natoševića.** Učiteljsko društvo v Novem Sadu je proslavilo v nedeljo, dne 31. julija stoletnico enega najznamenitejših jugoslovanskih pedagozov rojstno stoletnico dr. Gjorgja Natoševića. Rodom v Slatkamenju ob Dunavu je študiral Natošević medicino na Dunaju ter se po končanih študijah nastanil v Novem Sadu. Tu je začel kmalu po svojem prihodu z vso vneto delovati na prosvetnem in šolskem polju. Dr. Natošević je pisal primeroma zelo mnogo; še bolj pa je delal na pedagoškem polju kot profesor in vzgojitelj učiteljskega narščarja. Največja zasluga njegova je bila, da je napisal šolske knjige za vse vrste osnovnih šol. Te knjige so bile pisane v tako modernem in naprednem duhu, da so se v prevodu uporabljale celo po drugih t. i. nesrbskih šolah. Dr. Gjorgje Natošević je umrl leta 1887, ter je pokopan v Novem Sadu. Mnogo javnih naprav novosadskega mesta spominja danes na tega odličnega moža. Imenujemo n. pr. učiteljsko tiskarno, ki nosi njegovo ime in »Srbsko Matico«, ki jo družji z dr. Natoševićem nešteto spominov. Da je postal Novi Sad že pred desetletji važno kulturno središče ne-le srbskega življa v Vojvodini, temveč tudi onega v kraljevini, je v nemali meri pripomogel baš delavni dr. Natošević. Novosadsko učiteljsko društvo je izdalo ob stoletnici velikega moža obširno knjigo o njegovem življenju in delovanju; istočasno je izšel novosadski »Učiteljski Vestnik« v povečani številki, ki je posvečena izključno spomini slavnega moža. Na oboje opozarjamo slovensko učiteljstvo in to tolikoboli, ker je dr. Gjorgje Natošević med nami skoroda popolnoma nepoznan, a po svojih delih zasluži, da se z njim čim najbolj seznanimo.

— **Zagrebski Učiteljski dom.** Listi poročajo iz Zagreba: Zagrebško policijsko poverjeništvu je odredilo, da se ima Učiteljski dom v Zagrebu izrečiti zagrebški sekciji UJU. Kakor znano, je pred mesecem dni na skupščini Učiteljskega društva za Hrvatsko in Slavonijo zmagala struja Jugoslovanskega učit. Udruženja. Skupščina je sklenila likvidacijo dosedanje učiteljske organizacije in pristop k Udruženju. Frankovski opozicijonalcji so se proti tem sklepom pritožili, češ da imajo oni večino. Pritožba ni bila upoštevana in je poverjeništvu izdalo gonjenje odredbo. Predala doma se je izvršila v soboto 6. t. m.

— **Nov poslanec — učitelj.** Na mesto poslanca Juraja Demetroviča, ki je bil imenovan za kraljevega namestnika v Zagrebu, je narodna skupščina pozvala tovariša Joco Oreščanina, učitelja iz Vrginog Mosta. Poslanec Oreščanin je, kakor znano, član glavnega odbora Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva v Beogradu.

— **Razstava otroških ročnih del.** V zagrebškem Umetniškem paviljonu se bo vršila od 10. marca do 10. aprila 1922, pod pokroviteljstvom prosvetnega mini-

stra g. Sv. Pribičevića razstava otroških ročnih del. Za razstavo se vrše obsežne priprave. Zbirajo se iz vse države dela otrok, ki so stari do 15 let. Dela morajo biti od otrok napravljena iz lastne iniciative brez kakršnegasibodi vpliva in pomoči od strani starejših oseb, brez predlog i. dr., torej dela, ki jih je otrok ustvaril za svojo zabavo posnemajoč svojo okolico bodisi da so napravljena s svinčkom, barvo ali s peresom, ali da so zrezljana iz lesa, papirja itd. Taka dela naj se določijo najdalje do dne 15. februara prihodnjega leta na adresu: »Proletni Salon«, Zagreb, lica 54. Da se olajša čim najbolj določiljanje, prevzame »Proletni Salon« stroške za pošiljanje. Vsako delo mora biti opremljeno z imenom; prebivališčem (dežela) in starostjo (število let) otroka. Na učiteljstvu je, ga zainteresira starše, oziroma njih namestnike za to razstavo, ter da jim da potrebne nasvete, da bo uspeh razstave čim večji. »Proletni Salon« bo izdal lepo spominsko knjigo o tej razstavi, v kateri bodo reproducirana najboljša dela otrok. Knjiga bo prinesla tudi več zanimivih člankov o psihologiji otroškega ustvarjanja njihove umetnosti in njihovega dela, iz peres naših najboljših poznavalcev deške duše.

— **Strokovni tečaj za izobrazbo učiteljev obrtnotrgovskih predmetov na obrtnonadaljevalnih šolah** se je vršil na tehniški srednji šoli v Ljubljani od 18. julija do 16. avgusta. Udeležilo se ga je 32 učiteljev in 4 učiteljice iz vse Slovenije. Tečaj je prav spretno vodil ravnatelj nam. ing. Foerster, ki je podaval učno snov iz obrtnega računstva in kalkulacije zelo pregledno in praktično. Prof. Podkrajšek nas je na podlagi resničnih primerov, vzeti iz praktičnega življenja, uvajal v obrtno spisje in knjigovodstvo. Podaval je učno tvarino zelo temeljito in poljudno. Radi obširnosti in važnosti te snovi bi bilo želeti, naj bi se tečaj vršil 4 tedne. Predavatelju ne bi bilo treba tako vgrozno hiteti, vdeleženci pa bi gotovo vse poslovne dogodke obdelali in pomilili boljše in temeljiteje. Isto velja za trgovsko in menično pravo, o kojem je predaval odvetnik dr. Alojzij Kobal. Priznati moram, da so vsi trije predavatelji obravnavali tvarino iz ljubezni do stvari same, dobro vedoč, da le ljubezen rodi zopet ljubezen, zaupanje in zanimanje. Prepričan sem zato, da bo po njih vzledu vsak izmed vdeležencev poučeval z enako ljubeznijo svoje vajence ter s tem pripomogel dvigniti obrtniški stan do one veljave, ki jo ima pri drugih kulturnih narodih. Koristil ne bo s tem samo obrtniškiemu stanu, ampak delal po njem v dobrobit naroda in države. Omenjam, da smo si pod vodstvom g. ing. Foersterja ogledali mestno elektrarno in plinaro, tobačno tovarno in papirnico v Nevčah. Kljub neznosni vročini so vztrajali vsi vdeleženci pri pouku požrtvovalno. Končno bodi izrečena na tem mestu vsem predavateljem še enkrat iskrena zahvala za njih trud. Velja pa naj ta zahvala tudi onim krogom, ki so tečaj priredili ter vdeležence zajedno gmotno podprli.

I. K.
— **Tridesetletnica!** Abiturienti ljubljanskega učiteljskega iz leta 1891: Bernot Ivan, Bučar Anton, Cvar Andrej, Gratian Franc, Jaklič Viktor, Juvaneč Ferdo, Malnarič Ivan, Perhac Karel, Ravnikar Alfonz, Šega Ivan, Tišina Karel, Verbič Fran, Vrščaj Ivan, Wigele Ferdo in Zadnik Ivan — praznujejo v sredo, dne 17. avgusta 1921 tridesetletnico svojega službovanja. Sestanek je ob 14. uri pri sošolecu Malnariču v Ljubljani. Stara pot št. 1, gostilna pri »Majarončku«. Na veselo svidenje!

— **Na tehniški srednji šoli v Ljubljani** hoče v šolskem letu 1921/22, otvorjeni sledeči oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarska in strgarska mojstrska šola; 7. kiparska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. posebni tečajji za obrtnike; 10. javna risarska šola. Vpisovanje v I. letnik višje stavbne in višje strojne šole bo dne 15. septembra t. l. v višje letnike pa dne 19. septembra. Dne 16. septembra bo vpisovanje v I. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod točkami 4., 5., 7. in 8. dne 17. septembra na v višje letnike teh oddelkov. V mizarsko in strgarsko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 16. septembra, v oddelke pod 9. in 10. od dne 21. do 24. septembra, v stavbno rokodelsko šolo na od dne 1. do 15. oktobra (v ta oddelki tudi pismeno). Ponavljalne preizkušnje bodo dne 16. septembra, sprejemne preizkušnje v višjo stavbno in

višjo strojno šolo ter v žensko obrtno šolo dne 17. septembra. S poukom se bo pričelo v vseh celoletnih oddelkih dne 21. septembra. Pri oddelkih pod 9. in 10. prične pouk dne 1. oktobra, v stavbni rokodelski šoli pa dne 3. novembra. Vse druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd., so razvidne iz razglasa v Uradnem listu št. 93, z dne 8. avgusta 1921 in iz objave na razglasni deski v zavodu. Še potrebna pojasnila pa daje na zahtevo ravnateljstvo šole.

— **Ugodnosti za učiteljstvo Južne Srbije in Črne gore.** Ministriški svet je sprejel predlog ministristva za prosveto, da se vsem učiteljem in učiteljicam, ki služijo v prejšnjih mejah Južne Srbije in Črne gore, računa za penzijo 8 mesecev za eno leto.

— **Albin Wankmüller.** Prejeli smo: Albin Wankmüller, nadučitelj na Bregu pri Ptuiju, ima drzno lice, v zadnji številki »Uč. Tov.« pisati, da je vsebina članka o njem v »Uč. Tov.« št. 26, z dne 23. 6. 1921 »od začetka do kraja izmišljena in tendenciozna.« To g. Wankmüller lahko pripoveduje vsakomur, ki ga ne pozna, samo učiteljstvu ptujskega okraja ne! Ker je po besedilu svoje objave W. prošil za uvedbo disciplinarne preiskave pri svoji nadrejeni oblasti, prosimo to, naj se obrne v W. zadevi na okrajno učiteljsko društvo ptujsko. G. Wankmüllerju pa že danes povemo, da bo smrdelo, ako hoče res mešati.

— **Ročni zapisnik za mešč. šole.** Opozarjam vsa ravnateljstva mešč. šol na to tiskovino, ki jo je Učit. tiskarna založila že lansko leto po naročilu tovariša D. H. Večina šol ga še ni uvedla in vendar nudi izredne prednosti. Ročni zapisnik leži v razredni miznici, vanj vpisujejo učitelji vse beležke o napredku, vedenju, posebnostih. Vsak učitelj ima tako pred seboj vedno popolno sliko o posamezniku. Velika ugodnost je to tudi za razrednika, ker da lahko vselej izčrpno sliko o učenecu staršem, kar je nemogoče, če ima vsak učitelj ročni zapisnik v svojem žepu. Tiskovina ne nalaga nobenega novega dela, ampak ga samo zenzostavi. Z njeno uvedbo odpadde namreč žepni ročni zapisnik. Pri konferencah se redi in važne opombe prenesejo v pravi katalog. Tiskovina je v polah, I polja za 6 učencev. — Bernot.

— **Šolskim vodstvom na znanje.** Učiteljska tiskarna pošilja te dni svoje cenike vsem šolskim vodstvom. Med tiskom pa so padle zvezkom cene in so one, ki so navedene v ceniku, neveljavne, 100 zvezkov male oblike stane sedaj D 31.25 t. j. 25 K.

— **Smrtna kosa.** Dne 8. t. m. je umrla v novomeški bolnišnici gospa Olga Schillerjeva, soproga tov. Rudolfa Schillerja, nadučitelja v Črnomlju. Blaga pokojnica je bila zavedna slovenska žena, ki je vzgojila vse svoje 4 otroke v narodnem in sokolskem duhu. Preostanim naše iskreno sožalje, blagopokojnici pa mir in pokoj!

— **Tragična smrt.** Tov. Olga Rantova iz D. M. v Polju se je šla minulo nedeljo po kosilo kopat v Ljublanico blizu vevske papirnice, zašla v vodno globino in utonila. V neposredni bližini se je nahajalo mnogo kopalcev, a ni ene-ga ni bilo, ki bi se podal nesrečnici na pomoč. Pekojna tovarišica se je mudila na počitnicah v svojem rojstnem kraju ter je službovala v pretečenem šolskem letu v Murski Soboti v Prekmurju. Blagi spomin!

— **Poroča.** Tovarišica Marta Gomzi, bivša učiteljica v Ptuiški okolici, se je poročila z g. Ivico Trstenjakom, železniškim uradnikom iz Zagreba. Iskrene čestitke! Tovariš Ant. Parekar je nabral ob tej priliki za Jugoslovansko Matico znesek 250 kron.

— **Himen.** V soboto se je poročil v Novem mestu tov. Srečko Borštnik s tovarišico Pepico Mikoličevno, učiteljico istotam. Mnogo sreče!

— **Poročil se je** v Ljubljani, dne 6. t. m. g. Franjo Šfilič iz Gorice, uradnik »Gospodarske zveze«, z gdč Dantco Merljakovo, hčerko tov. Franca Merljaka, nadučitelja iz Batuj na Goriškem. Čbilo sreče!

— **Razpis služb na trgovskih šolah.** Na trgovskih šolah v Ljubljani, Mariboru in Celju je razpisanih skupno 17 učiteljskih mest. Natančen razpis prinaša »Uradni list« št. 94.

Ali ste že pristopili kot člani (članica) k Tvornici učil in k Učiteljskemu zdraviliškemu domu?